

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Ενότητα 10: Γλωσσικές Διαταραχές σε Παιδιά με Συναισθηματικά/Συμπεριφοριστικά Ζητήματα

Ευγενία Τόκη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Ενότητα 10: Γλωσσικές Διαταραχές σε Παιδιά με
Συναισθηματικά/Συμπεριφοριστικά Ζητήματα.

Ευγενία Τόκη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Οι ενδείξεις για γλωσσικές διαταραχές σε παιδιά με συναισθηματικά και συμπεριφοριστικά ζητήματα και οι παράγοντες που σχετίζονται με αυτές. Αναφορά σε στην σχετική ορολογία και σε κλινικές περιπτώσεις συνοδευόμενες από κλινικές δραστηριότητες για κάθε μελέτη περίπτωσης (case studies) και σε προσεγγίσεις διαχείρισης γλωσσικών διαταραχών σε παιδιά με συναισθηματικά και συμπεριφοριστικά ζητήματα.

Περιεχόμενα ενότητας

- Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Συναισθηματικά/Συμπεριφοριστικά Ζητήματα (Σ/Σ)
- Παρεμβάσεις
- Μελέτη Περίπτωσης

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (1 από 43)

- Οι μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές είναι μια πρόκληση για τα σχολεία, για αρκετούς λόγους. Αρχικά, και πιο προφανές, η συμπεριφορά τους μπορεί να είναι αποδιοργανωτική για το σχολείο και/ή συνταρακτική για τη δασκάλα και τους συμμαθητές τους. Δεύτερον, μπορεί να εντοπιστούν και να κατηγοριοποιηθούν δύσκολα.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (2 από 43)

- Η ταυτοποίηση αυτού του πληθυσμού αποτελεί πρόκληση από τη στιγμή που η συμπεριφορά μπορεί να ποικίλει ανάλογα του χρόνου και του πλαισίου και πολλές τεχνικές εκτίμησης έχουν τεχνικούς περιορισμούς. Ωστόσο ο καθορισμός είναι σημαντικός ώστε να αναγνωριστούν αυτά τα παιδιά με δυσκολίες που είναι τόσο σοβαρές όσο και να απαιτηθούν ειδικές τεχνικές παρέμβασης και/ή ειδικές εκπαιδευτικές παροχές.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (3 από 43)

1. Ο όρος σημαίνει μια κατάσταση που παρουσιάζει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά για μια μακρά περίοδο χρόνου και με σημαντική έκταση, η οποία επηρεάζει δυσμενώς την εκπαιδευτική επίδοση:
  - I. Μια ανικανότητα να μάθει, η οποία δε μπορεί να εξηγηθεί από νοητικούς, αισθητήριους ή παράγοντες υγείας,

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (4 από 43)

- III. Μια ανικανότητα να «χτίσει» ή να διατηρήσει ικανοποιητικές σχέσεις με τους συμμαθητές ή τους καθηγητές,
- IV. Ακατάλληλους τύπους συμπεριφοράς ή συναισθημάτων κάτω από κανονικές συνθήκες,
- V. Μια γενική διάχυτη συμπεριφορά ή στεναχώρια ή κατάθλιψη, ή
- VI. Μια τάση να αναπτύξει φυσιολογικά συμπτώματα ή φόβους που σχετίζονται με προσωπικά ή σχολικά προβλήματα.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (5 από 43)

2. Ο όρος περιλαμβάνει παιδιά που είναι σχιζοφρενή. Ο όρος δε συμπεριλαμβάνει παιδιά που είναι κοινωνικά απροσάρμοστα εκτός κι αν έχει αποδειχθεί ότι είναι σοβαρά συναισθηματικά διαταραγμένα.
(IDEA, 2004)

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (6 από 43)

- Όπως επισημαίνει ο Gresham (2005), ο ορισμός αποδεικνύει ότι οι «κοινωνικά απροσάρμοστοι» μαθητές δε θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε αυτόν τον πληθυσμό.
- Ωστόσο οι περισσότεροι εκπαιδευτές θα έλεγαν ότι οι κοινωνικά απροσάρμοστοι μαθητές πράγματι πληρούν τα κριτήρια για να αναγνωριστούν ως συναισθηματικά διαταραγμένοι.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (7 από 43)

- Πολλοί επαγγελματίες πιστεύουν ότι οι μαθητές με σοβαρές συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές δεν έχουν ταυτοποιηθεί και εξυπηρετηθεί για πολλά χρόνια. Για παράδειγμα, ο Gresham (2005) σημειώνει ότι αν και οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι περίπου το 2 τοις εκατό του σχολικού πληθυσμού μπορεί να έχει σημαντικά προβλήματα συμπεριφοράς, μόνο το 1 τοις εκατό έχουν αναγνωρισθεί ως Σ/ΣΔ.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (8 από 43)

- Υπάρχουν πολλές αιτίες γι' αυτό, συμπεριλαμβανομένου της διστακτικότητας να χρησιμοποιηθεί η ταμπέλα Σ/ΣΔ, της απροθυμίας ή της ανικανότητας των περιφερειάρχων να προσφέρουν τις απαραίτητες υπηρεσίες σε μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές και τις δυσκολίες στην αξιολόγηση (Lambros, Ward, Bocian, MacMillan, & Gresham, 1998).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (9 από 43)

- Μια έρευνα (Greenbaum et al., 1999) ανέφερε ότι περίπου τα δύο τρίτα των ενηλίκων που έχουν ταυτοποιηθεί με Σ/ΣΔ στο σχολείο έχουν τουλάχιστον μια επαφή με την αστυνομία στην οποία πιστεύεται ότι ήταν οι δράστες ενός εγκλήματος και 43% έχουν συλληφθεί.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (10 από 43)

- Μέχρι πρόσφατα, η βάση της έρευνας για τη γλωσσική και επικοινωνιακή ανικανότητα συνδυασμένη με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές ήταν περιορισμένη. Αν και πολλοί επαγγελματίες πίστευαν ότι οι μαθητές με συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα είχαν δυσκολίες με τομείς της γλώσσας, υπήρχε περιορισμένη συστηματική έρευνα για να υποστηρίξει τις παρατηρήσεις τους.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (11 από 43)

- Μια σειρά από έρευνες που διοργάνωσαν οι Lorian Baker, Dennis Cantwell και οι συνάδελφοί τους στην Νευροψυχιατρική Κλινική UCLA εξέθεσαν τις σοβαρές επιπτώσεις των συναισθηματικών και συμπεριφορικών προβλημάτων στα παιδιά με διαταραχές λόγου και ομιλίας (Baker & Cantwell, 1987a, 1987b, 1987c, Cantwell & Baker, 1977, 1987).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (12 από 43)

- Σαν παράδειγμα αυτής της έρευνας, θα εξετάσουμε μια μελέτη πιο λεπτομερώς. Οι Cantwell και Baker (1987a) εξέτασαν 600 παιδιά με προβλήματα λόγου και ομιλίας για ενδείξεις συναισθηματικών και συμπεριφορικών διαταραχών.
- Ακολουθώντας μια αρχική αξιολόγηση για προβλήματα λόγου και ομιλίας, τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (13 από 43)

- Μια επακόλουθη μελέτη που έγινε στον ίδιο πληθυσμό παιδιών πέντε χρόνια αργότερα (Baker & Cantwell, 1987b) έδειξε ότι η επικράτηση των διαταραχών λόγου (αλλά όχι της γλώσσας) μειώθηκαν, αλλά η επικράτηση των ψυχιατρικών προβλημάτων στην πραγματικότητα αυξήθηκε (από 44 τοις εκατό αρχικά σε 60 τοις εκατό). Οι διαταραχές διάσπασης προσοχής ήταν το πιο κοινώς αναφερόμενο πρόβλημα.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (14 από 43)

- Άλλοι ερευνητές συνέχισαν να βρίσκουν ότι τα παιδιά με πρώιμες γλωσσικές δυσκολίες έχουν 10 φορές πιο πολλές πιθανότητες να παρουσιάσουν αντικοινωνικές συμπεριφορές από ότι οι συμμαθητές τους (Benner, Nelson, & Epstein, 2002; Nelson, Benner, & Cheney, 2005). Ενώ οι Baker και Cantwell μελετούσαν παιδιά που λάμβαναν υπηρεσίες από μια πανεπιστημιακή κλινική λόγου και ομιλίας, άλλοι μελετούσαν παιδιά σε κανονικό σχολικό περιβάλλον.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (15 από 43)

- Για παράδειγμα οι συνάδελφοι του Beitchman (1986) ερεύνησαν την επικράτηση των διαταραχών λόγου και γλώσσας και τα συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα σε 4.965 παιδιά νηπιαγωγείου. Βρήκαν ότι περίπου το 3% (177) των παιδιών είχαν συγκεκριμένες διαταραχές λόγου ή/και ομιλίας. Αυτά τα παιδιά, καθώς και μια συγκριτική ομάδα παιδιών χωρίς διαταραχές λόγου και ομιλίας, βαθμολογήθηκαν για συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (16 από 43)

- Τα παιδιά με διαταραχές λόγου και ομιλίας είχαν πολύ περισσότερες πιθανότητες να έχουν συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες, ειδικά διαταραχές ελλειμματικής προσοχής. Ο Beitchman και οι συνάδελφοι του (2001) συνέχισαν να μελετούν αυτό το δείγμα παιδιών στην ενηλικίωση. Βρήκαν ιδιαίτερα αυξημένο το βαθμό ψυχιατρικών διαταραχών στον καθένα με ιστορικό πρώιμων γλωσσικών ελλειμμάτων – κυρίως κοινωνικές φοβίες και άγχος.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (17 από 43)

- Μια συνολική αναθεώρηση της έρευνας στα παιδιά με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές σε διάφορες τοποθετήσεις έδειξε ότι τρία στα τέσσερα παιδιά που έχουν ταυτοποιηθεί με Σ/ΣΔ είχαν βλάβες γλώσσας και λόγου (Benner, Nelson & Epstein, 2002).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (18 από 43)

- Η περισσότερη από την πρώιμη έρευνα διεξήχθη με παιδιά με σημαντικές συναισθηματικές και συμποριφορικές διαταραχές που τους παρέχονταν υπηρεσίες σε ψυχιατρικές κλινικές ή σε οικιστικά καταλύματα (Cohen, Davine, & Meloche-Kelly, 1989; Gualtieri et al., 1983; Mack, Warr-Leeper, 1992).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (19 από 43)

- Ωστόσο, παρόμοια αποτελέσματα βρέθηκαν για παιδιά με λιγότερο σοβαρές διαταραχές και αυτά τοποθετήθηκαν σε πλαίσια κανονικής εκπαίδευσης (Camarata, Hughes, & Ruhl, 1988; Nelson, Benner, & Rogers-Adkinson, 2003; Nelson, Benner, & Cheney, 2005).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (20 από 43)

- Για παράδειγμα, ο Nelson και οι συνάδελφοί του (2005) ανέφεραν ότι το 68% του δείγματος 166 μαθητών με Σ/ΣΔ που ήταν τοποθετημένα σε δημόσια σχολεία σε χώρους ειδικής εκπαίδευσης είχαν γλωσσικά ελλείμματα, όπως καθορίστηκαν από σταθμισμένα τεστ. Απέδειξαν επίσης ότι τα αγόρια και τα κορίτσια είχαν παρόμοιο βαθμό γλωσσικών ελλειμμάτων και ότι τα γλωσσικά σφάλματα δε βελτιώθηκαν με το πέρασμα του χρόνου.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (21 από 43)

- Αυτό είναι αλήθεια τόσο σε παιδιά που είναι τοποθετημένα σε κλινικά (Cohen et al., 1989) όσο και στα σχολικά πλαίσια (Warr-Leeper, Wright & Mack, 1994). Αυτά τα ευρήματα αποδεικνύουν ισχυρά ότι είναι σημαντικό να αναγνωρίζονται και να θεραπεύονται οι γλωσσικές και επικοινωνιακές διαταραχές και για τη βελτίωση της λειτουργικότητας της ομιλίας και για την πρόληψη ή τη μείωση συμπεριφορικών προβλημάτων.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (22 από 43)

Μελέτη	Ευρήματα
Συναισθηματικά/ Συμπεριφορικά Προβλήματα σε Παιδιά με Διαταραχές Λόγου/Ομιλίας	
Baker & Cantwell (1987a)	Αξιολογημένη ψυχιατρική κατάσταση 600 παιδιών με υπόνοιες διαταραχών λόγου/ομιλίας. Τα παιδιά με συμπεριφορικές διαταραχές εμφάνιζαν σημαντικά περισσότερες γλωσσικές δυσκολίες.
Baker & Cantwell (1987b)	Μελέτη των παραγόντων που μπορεί να εξηγήσουν τις μεγάλες επιπτώσεις των ψυχιατρικών προβλημάτων σε παιδιά με διαταραχές λόγου/ομιλίας απέδειξαν πιο σημαντικές διαφορές στη λειτουργικότητα της γλώσσας.

Πίνακας 1. Αποδείξεις Έρευνας για Γλωσσικά Ελλείμματα σε Μαθητές με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (23 από 43)

Μελέτη	Ευρήματα
Συναισθηματικά/ Συμπεριφορικά Προβλήματα σε Παιδιά με Διαταραχές Λόγου/Ομιλίας	
Baker & Cantwell (1987c)	Επακόλουθη μελέτη 300 παιδιών με διαταραχές λόγου/ομιλίας απέδειξε σημαντική αύξηση σε ψυχιατρικές ασθένειες.
Beitchman et al. (1986)	Πεντάχρονα παιδιά με διαταραχές λόγου/ομιλίας ήταν πιο πιθανό να εμφανίσουν συμπεριφορικές διαταραχές από τις ομάδες ελέγχου.

Πίνακας 1. Αποδείξεις Έρευνας για Γλωσσικά Ελλείμματα σε Μαθητές με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές. (συνέχεια)

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (24 από 43)

Μελέτη	Ευρήματα
Συναισθηματικά/ Λόγου/Ομιλίας	Συμπεριφορικά Προβλήματα σε Παιδιά με Διαταραχές
Beitchman et al. (2001)	Ενήλικες που χαρακτηρίστηκαν ως έχοντες διαταραχές λόγου/ομιλίας σαν παιδιά, είχαν υψηλές πιθανότητες εμφάνισης ψυχιατρικών διαταραχών.
Cantwell & Baker (1943)	Ανασκόπηση μελέτης περίπτωσης έδειξε ότι παιδιά με διαταραχές λόγου ή/και ομιλίας είχαν διάφορες διαταραχές λόγου ή/και ομιλίας.
Cantwell & Baker (1987)	Παιδιά με διαταραχές ομιλίας είχαν αυξημένο βαθμό ψυχιατρικών προβλημάτων από αυτά με διαταραχές λόγου.

Πίνακας 1. Αποδείξεις Έρευνας για Γλωσσικά Ελλείμματα σε Μαθητές με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές. (συνέχεια)

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (25 από 43)

Μελέτη	Ευρήματα
Δυσκολίες Ομιλίας σε Παιδιά με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές	
Camarata, Hughes, & Ruhl (1988)	Ελεγμένες γλωσσικές ικανότητες 38 παιδιών με ήπιες έως μέτριες συμπεριφορικές διαταραχές σε κανονικά σχολεία: το 71% ενέπεσε σε δύο ή περισσότερες στάνταρ αποκλίσεις στο TOPL-I.
Cohen, Davine, & Meloche-Kelly (1989)	Από τα παιδιά ηλικίας 5-12 που αναφέρονται σε κάποια ψυχιατρική κλινική, το 28% είχε μέτρια έως σοβαρή διαταραχή λόγου.
Cohen et al. (1998)	Από 380 παιδιά, ηλικίας 7-14 ετών, που αναφέρονται σε παιδικές ψυχιατρικές υπηρεσίες, το 40% είχε γλωσσική βλάβη που ποτέ δεν είχε υποπτευτεί.

Πίνακας 1. Αποδείξεις Έρευνας για Γλωσσικά Ελλείμματα σε Μαθητές με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές. (συνέχεια)

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (26 από 43)

Μελέτη	Ευρήματα
Δυσκολίες Ομιλίας σε Παιδιά με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές	
Mack and Warr-Leeper (1992)	Από αγόρια ηλικίας 10-14 ετών από ψυχιατρικό ινστιτούτο, τα 16 από τα 20 λειτούργησαν σημαντικά πιο «φτωχά» από την ομάδα ελέγχου στις γλωσσικές μετρήσεις.
Nelson et al. (2003)	Από τους μαθητές με συναισθηματικές διαταραχές, το 45% είχε γλωσσικό έλλειμμα· οι μαθησιακές δυσκολίες ήταν συνδεδεμένες με γλωσσικά ελλείμματα.
Nelson et al. (2005)	Από 166 μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές στα δημόσια σχολεία σε ειδικά τμήματα εκπαίδευσης, το 68% είχε γλωσσικά ελλείμματα· οι γλωσσικές βλάβες ήταν σταθερές όσο πέραγε ο χρόνος.

Πίνακας 1. Αποδείξεις Έρευνας για Γλωσσικά Ελλείμματα σε Μαθητές με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές. (συνέχεια)

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (27 από 43)

Μελέτη	Ευρήματα
Δυσκολίες Ομιλίας σε Παιδιά με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές	
Ruhl, Hughes, & Camarata (1992)	Τριάντα μαθητές με ήπιες/μέτριες συμπεριφορικές διαταραχές σε δημόσια σχολικά περιβάλλοντα σκόραραν περισσότερο από μια απόκλιση κάτω από το μέσο στις περισσότερες γλωσσικές μετρήσεις.
Trautman, Giddan, & Jurs (1990)	Από τα παιδιά 6-13 ετών που παρακολουθούσαν ένα ημερήσιο πρόγραμμα για σοβαρές συμπεριφορικές δυσκολίες, το 54% αποδείχθηκε ότι είχε δυσκολίες λόγου ή/και ομιλίας.

Πίνακας 1. Αποδείξεις Έρευνας για Γλωσσικά Ελλείμματα σε Μαθητές με Συναισθηματικές και Συμπεριφορικές Διαταραχές. (συνέχεια)

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (28 από 43)

- Οι περισσότερες μελέτες βρήκαν ελλείμματα σχεδόν σε κάθε τομέα της γλώσσας. Για παράδειγμα, οι Ruhl, Hughes και Camarata (1992) έδωσαν μια πληθώρα γλωσσικών τεστ σε μια ομάδα 30 παιδιών που είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί ως συναισθηματικά διαταραγμένα και που παρακολουθούσαν τάξεις κανονικής εκπαίδευσης.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (29 από 43)

- Ο Rinaldi (2003) μελέτησε αυτό που θα φαινόταν να είναι ο ίδιος πληθυσμός – μαθητές πέμπτης και έκτης τάξης, χαρακτηρισμένους ως Σ/ΣΔ που τοποθετήθηκαν σε δημόσια σχολικά περιβάλλοντα- αλλά βρήκε με κάποιο τρόπο διαφορετικά αποτελέσματα. Αν και η πλειοψηφία του δείγματος μαθητών της σκόραραν σημαντικά κάτω από το μέσο σε όλους τους τομείς της γλώσσας (όπως μετρήθηκε από το Τεστ Ανάπτυξης της Γλώσσας).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (30 από 43)

- Συγκεκριμένα προβλήματα περιλαμβάνουν φτωχή διατήρηση του θέματος και ακατάλληλες απαντήσεις (McDonough, 1989) και αρκετή αποτυχία στο να καταλάβουν τις ανάγκες του ακροατή (Rosenthal & Simeonsson, 1991). Επιπλέον στην εξέταση συγκεκριμένων γλωσσικών ικανοτήτων, οι ερευνητές ενδιαφέρθηκαν στην εξέταση των επιπτώσεων των εκφραστικών και των δεκτικών γλωσσικών σφαλμάτων ανάμεσα στα παιδιά με Σ/ΣΔ.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (31 από 43)

- Αρκετές έρευνες (Hooper et al., 2003; Nelson et al., 2003; Nelson et al., 2005) ανέφεραν υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης διαταραχών στην εκφραστική γλώσσα. Άλλες έρευνες ανέφεραν υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης διαταραχών στην αντιληπτική γλώσσα (Cantwell & Baker, 1987; Cohen et al., 1989).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (32 από 43)

- Στην αρχή, αυτά τα αποτελέσματα μπορεί να φαίνονται αρκετά μπερδεμένα, αλλά ο Cohen και οι συνεργάτες του (1989) βρήκαν ότι οι μαθητές που προηγουμένως είχαν χαρακτηριστεί και ως Σ/ΣΔ και με γλωσσική βλάβη είχαν χαμηλότερα σκορ στην αντιληπτική γλώσσα (καθώς και στην πραγματολογία). Υποθέτουν ότι οι μαθητές που έχουν δυσκολία στην επικοινωνία έχουν περισσότερες πιθανότητες να χαρακτηριστούν ως έχοντες κάποια αναπηρία.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (33 από 43)

- Ωστόσο, μπορεί να υπάρχουν άλλα παιδιά με μια δυσκολία αναγνώρισης η οποία υπάρχει στην αντιληπτική γλώσσα και μπορεί να είναι τόσο σοβαρή όσο σε αυτά με τις εκφραστικές γλωσσικές δυσκολίες. Στην πραγματικότητα, κάποιои έχουν ισχυριστεί ότι τα σφάλματα στη αντιληπτική γλώσσα είναι ένα σημαντικό προμήνυμα επερχόμενων προβλημάτων (Hooper et al., 2003).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (34 από 43)

- Συγκεκριμένα, τείνουν να αποφεύγουν την κοινωνική αλληλεπίδραση (Fujiki, Brinton, Morgan, & Hart, 1999). Επιπλέον, παιδιά με κατάθλιψη, έχει παρατηρηθεί ότι εμφανίζουν γλωσσικές δυσκολίες, ειδικά στον τομέα της πραγματολογίας (Baltaxe & Simmons, 1988). Ομοίως, παιδιά με εσωτερικευμένες συμπεριφορικές διαταραχές, έχει αναφερθεί ότι έχουν παρόμοιες γλωσσικές και επικοινωνιακές δυσκολίες-ειδικά στην πραγματολογία (Hartas, 1995).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (35 από 43)

- Μια από τις πρώτες μελέτες που έγιναν πάνω στη γλώσσα και την επικοινωνία παιδιών με διαταραχές συμπεριφοράς, διεξάχθηκε από τους Mark και Warr-Leeper (1992).
- Έδωσαν ένα ευρύ φάσμα γλωσσικών τεστ σε 20 ασθενείς ενός ψυχιατρικού ινστιτούτου οι οποίοι είχαν χρόνια προβλήματα συμπεριφοράς.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (36 από 43)

- Όλο και περισσότερα στοιχεία δείχνουν ότι οι μαθητές με συμπεριφορικές διαταραχές είναι πιο πιθανό να έχουν σημαντικές δυσκολίες με τη γλωσσική έκφραση (Nelson, et al., 2005).
- Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη, δεδομένης της ευρείας παρατήρησης από δασκάλους, ότι τέτοια παιδιά φαίνεται πιο συχνά να έχουν προβλήματα να εκφράσουν τα συναισθήματα τους.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (37 από 43)

- Ερευνητές συχνά έβλεπαν ότι παιδιά με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής- Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) είναι πιθανότερο να έχουν σχετικά γλωσσικά προβλήματα (Love & Thompson, 1988).
- Σε μια μελέτη, το 77% των μαθητών με ΔΕΠΥ φάνηκε ότι είχαν κάποιο είδος γλωσσικής δυσκολίας ή δυσκολίας της ομιλίας (Humphries, Koltun, Malone, & Roberts, 1994).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (38 από 43)

- Παιδιά με ΔΕΠΥ έχει παρατηρηθεί να ξεκινάνε συζητήσεις σε περίεργες στιγμές, να αλλάζουν θέμα απότομα, να παρεμβάλλουν σκέψεις που δεν ταιριάζουν με την συζήτηση, να χάνουν τις αλλαγές συζητήσεων και να αποτυγχάνουν να περάσουν το μήνυμά τους στον ακροατή (Westby & Cutler, 1994). Για παράδειγμα, σε μια μελέτη (Walter et al., 1979) παιδιά με ΔΕΠΥ συγκρίθηκαν με παιδιά χωρίς ΔΕΠΥ στην ικανότητά τους να συμμετέχουν σε μια επικοινωνιακή άσκηση.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (39 από 43)

- Για παράδειγμα ο Cohen και οι συνάδελφοι του (2000) σύγκριναν τις γλωσσικές ικανότητες παιδιών με ΔΕΠΥ με ή χωρίς γλωσσικές διαταραχές με παιδιά με άλλα προβλήματα συμπεριφοράς. Δεν βρήκαν ένα συγκεκριμένο μοτίβο γλωσσικών διαταραχών που να σχετίζεται με τη ΔΕΠΥ. Αντ' αυτού, παιδιά με γλωσσικές διαταραχές, ανεξάρτητα με το ποιο πρόβλημα συμπεριφοράς παρουσίαζαν, είχαν γλωσσικές δυσκολίες.

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (40 από 43)

- Εφόσον έχει καθιερωθεί, ότι πολλά παιδιά με συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα έχουν προβλήματα με την γλώσσα, δεν προκαλεί έκπληξη το ότι η ικανότητα ανάγνωσης και γραφής είναι συχνά φτωχή σε αυτόν τον πληθυσμό. (Benner, Nelson, & Epstein, 2002).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (41 από 43)

- Μία μελέτη παιδιών και εφήβων με Σ/ΣΔ, έδειξε πως σχεδόν το 50% των παιδιών (κάτω των 13 ετών) και το 36% των εφήβων είχαν σκορ στην ανάγνωση και/ή στη γραφή αρκετά κάτω του φυσιολογικού (Nelson, Benner, & Rogers-Adkinson, 2003). Χαμηλή απόδοση στην ανάγνωση, έχει βρεθεί πως είναι ένας σημαντικός παράγοντας ρίσκου στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα των μαθητών με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές (Epstein, Kinder, & Bursuck, 1989).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (42 από 43)

- Επιπροσθέτως, μαθητές με διαταραχές στην ανάγνωση έχουν παρατηρηθεί πως βρίσκονται σε υψηλότερο ρίσκο για εμφάνιση ψυχιατρικών διαταραχών (συμπεριλαμβανομένου του ADHD), απ' ό,τι οι καλοί αναγνώστες (Carroll, Maughan, Goodman, & Meltzer, 2005; Willcutt & Pennington, 2000).

Λογοπαθολογική Εικόνα Παιδιών με Σ/Σ Ζητήματα (43 από 43)

- Αυτά τα ερωτήματα διερευνήθηκαν σε μια μελέτη από τους Tomblin, Zhang, Buckwalter, και Catts(2000). Οι ερευνητές εντατικά εξέταζαν έναν πληθυσμό 581 παιδιών, δίνοντάς τους μια συστοιχία από τεστ που μετρούσαν τη γλώσσα, την ανάγνωση και τη συμπεριφορά. Περίπου οι μισοί των συμμετεχόντων αναγνωρίστηκαν με διαταραχή στη γλώσσα σε μία προηγούμενη μελέτη ενός μεγαλύτερου δείγματος παιδιών.

Παρεμβάσεις

Παρεμβάσεις (1 από 18)

- Η παρέμβαση της ομιλίας και των γλωσσικών ικανοτήτων, ιδίως των ικανοτήτων επικοινωνίας, θα έπρεπε να είναι μέρος της αξιολόγησης οποιονδήποτε μαθητών με υποψία για συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές.
- Μέχρι τώρα, οι λόγοι για αυτήν την πρόταση θα έπρεπε να είναι προφανείς. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτά τα παιδιά θα έχουν προηγουμένως προβλήματα ομιλίας ή/και γλώσσας, τα οποία δεν έχουν εντοπιστεί.

Παρεμβάσεις (2 από 18)

- Πολλοί μαθητές με Σ/ΣΔ έχουν δυσκολία να εφαρμόζουν τις γλωσσικές ικανότητες στο πλαίσιο της επικοινωνίας. Για αυτούς, η εξέταση μπορεί να υποδηλώνει ότι η ανάπτυξη της ομιλίας και οι γλωσσικές δεξιότητες είναι σε φυσιολογικά (ή σχεδόν φυσιολογικά) επίπεδα, αλλά η χρήση αυτών των ικανοτήτων τους σε πλαίσια συζήτησης, μπορεί να είναι ελλιπής. Ως εκ τούτου, οι διαδικασίες αξιολόγησης θα πρέπει να συμπεριλάβουν την αξιολόγηση της ικανότητας επικοινωνίας.

Παρεμβάσεις (3 από 18)

- Φυσικά, οι συμπεριφορές που σχετίζονται με παιδιά με συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες κάνουν το ζήτημα της αξιολόγησης πιο δύσκολο. Η συμπεριφορά τους μπορεί να διαφέρει ευρέως πέρα απ' το μάθημα της σχολικής μέρας. Μπορεί να ανταποκρίνονται με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικά άτομα και σε διαφορετικά πλαίσια. Παιδιά που είναι αποτραβηγμένα ή θλιμμένα μπορεί να είναι απρόθυμα να συμμετάσχουν.

Παρεμβάσεις (4 από 18)

- Μερικά παιδιά μπορεί να χρειάζονται αρκετή ενθάρρυνση και ενίσχυση προκειμένου να ανταποκριθούν άλλα θα δυσανασχετούν με τέτοια ανατροφοδότηση.
- Το κλειδί για τον εκτιμητή είναι να είναι ενήμερος για τις ανάγκες του κάθε παιδιού και να απαντά κατάλληλα. Αν γίνει αυτό, μία πιο ολοκληρωμένη και πιο ακριβής εικόνα του παιδιού μπορεί να επιτευχθεί.

Παρεμβάσεις (5 από 18)

- Αν και συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί στόχοι πρέπει πάντα να αναπτύσσονται για κάθε παιδί ατομικά, υπάρχουν μερικές γενικές συστάσεις, οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν σε πολλούς μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές. Η Giddan(1991) έχει προτείνει πως ένας σημαντικός εκπαιδευτικός στόχος είναι να βοηθάς τους μαθητές να μαθαίνουν λέξεις, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αναγνωριστούν και να περιγραφούν τα συναισθηματικά τους στάδια.

Παρεμβάσεις (6 από 18)

- Ένας άλλο σημαντικός στόχος είναι να πραγματοποιηθεί μια πιο αποτελεσματική επικοινωνία μέσα στην τάξη. Οι μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές χρειάζεται να μαθαίνουν ικανότητες όπως το πώς να τραβούν την προσοχή του δασκάλου (χωρίς να διαταράσσει την τάξη) και πώς να ζητά καταλλήλως για επανάληψη ή διευκρίνιση όταν δεν καταλαβαίνουν.

Παρεμβάσεις (7 από 18)

- Επιπλέον, χρειάζεται να αναπτύξουν ακουστικές ικανότητες, οποίες θα τους επιτρέψουν να προσέχουν σε σημαντικές πληροφορίες στην τάξη και να τις αποθηκεύουν αποτελεσματικά. Οι οδηγίες στην επικοινωνία μέσα στην τάξη μπορούν να πραγματοποιηθούν με πολλούς τρόπους. Οι δάσκαλοι μπορούν να εκμεταλλεύονται ευκαιρίες μέσα στην τάξη για να διδάξουν τα παιδιά κατάλληλους τρόπους για να κάνουν ερωτήσεις και να απαντάνε.

Παρεμβάσεις (8 από 18)

- Επιπρόσθετα στην παραδοσιακή προσέγγιση του να ζητάς από τα παιδιά να σηκώνουν το χέρι τους, οι δάσκαλοι μπορούν να χρησιμοποιούν τεχνικές όπως το να διαλέγουν ονόματα από ένα καπέλο για να σιγουρευτούν πως δίνονται ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές να συμμετέχουν, να μοιράζονται μια απάντηση με έναν συμμαθητή ή να συμμετέχουν σε μία «ψηφοφορία» εντός της τάξης για απαντήσεις.

Παρεμβάσεις (9 από 18)

- Οι δάσκαλοι μπορούν να βοηθήσουν με το να αναθέτουν στους μαθητές συγκεκριμένους ρόλους σε μια ομάδα, δίνοντάς τους ειδικά νομίσματα για να ξοδεύουν, έτσι ώστε να συμμετέχουν σε μια ομάδα και συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης της αλληλεπίδρασης σαν μέρος μιας συνολικής εκτίμησης της επίδοσης της ομάδας. Ο Gallagher (1999) προτείνει τις παρακάτω δραστηριότητες για ενίσχυσης της αλληλεπίδρασης:

Παρεμβάσεις (10 από 18)

- Διδάξτε επικοινωνιακές εναλλακτικές τις κοινωνικά άξιας τιμωρίας συμπεριφορές.
- Χτίστε μία βασισμένη σε γεγονότα ιστορία για κοινωνικά ή συναισθηματικά δύσκολες καταστάσεις.
- Χειριστείτε προηγούμενα γεγονότα για να αυξήσετε τις ευκαιρίες για έκθεση και εξάσκηση θετικών επικοινωνιακών συμπεριφορών. (Gallagher, 1999)

Παρεμβάσεις (11 από 18)

- Χειριστείτε απορρέοντα γεγονότα για να αυξήσετε τη συχνότητα και προεξοχή των αποτελεσμάτων των επικοινωνιακών συμπεριφορών.
- Αναπτύξτε ευρύτερα και περισσότερα συναισθηματικά λεξιλόγια. (Gallagher, 1999)

Παρεμβάσεις (12 από 18)

- Ο Hyter και οι συνάδελφοι (2001) έκαναν μία έκθεση πάνω στα αποτελέσματα στο βασισμένο στην τάξη πρόγραμμα για ενίσχυση των δεξιοτήτων της πραγματολογικής γλώσσας έξι μαθητών, ηλικιών 8-12, με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές. Οι μαθητές πήραν μέρος σε 16 μαθήματα, καθένα από τα οποία διήρκεσε 30 λεπτά, όπου συγκεντρώνονταν σε ικανότητες τεσσάρων περιοχών:

Παρεμβάσεις (13 από 18)

- Περιγραφή αντικειμένων.
- Οι βήμα-βήμα οδηγίες.
- Η κατάθεση προσωπικών απόψεων περί ακατάλληλης συμπεριφοράς.
- Διαπραγμάτευση επιθυμημένου αποτελέσματος.

Παρεμβάσεις (14 από 18)

- Επίσης, βελτίωσαν τις δεξιότητες τους στην περιγραφή αντικειμένων και στο να δίνουν οδηγίες. Ωστόσο, οι μαθητές δεν έδειξαν σημαντική βελτίωση σε άλλες περιοχές.
- Αυτά τα αποτελέσματα δείχνουν πως οι δεξιότητες της πραγματολογικής γλώσσας μπορούν να διδαχθούν αλλά οι μαθητές χρειάζονται βοήθεια (όπως καθοδηγούμενη εξάσκηση), προκειμένου να γενικεύσουν αυτές τις δεξιότητες σε πραγματικές συνθήκες τάξης.

Παρεμβάσεις (15 από 18)

- Τα θέματα διανομής υπηρεσιών είναι συχνά μια ανησυχία με μαθητές με αναπηρίες. Ερωτήσεις σχετικά με το ποιος θα πρέπει να παρέχει τις υπηρεσίες και που οι υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται, συχνά εμποδίζουν την αποτελεσματική διανομή των υπηρεσιών. Σε περιπτώσεις μαθητών με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές, οι οποίοι ενδεχομένως να έχουν ήδη γλωσσικές και επικοινωνιακές δυσκολίες, οι ανησυχίες μπορεί να είναι ιδιαίτερα περίπλοκες.

Παρεμβάσεις (16 από 18)

- Όπως οι Brinton και Fujiki (1993) επισήμαναν, οι περισσότεροι λογοπαθολόγοι είχαν λίγη, εάν όχι καθόλου, εκπαίδευση στο να εργάζονται με τέτοιους μαθητές και να μην έχουν, συνήθως, σκεφτεί τέτοιους μαθητές μέσα στα πλαίσια της πραγματονομοσύνης. Παρ' όλα αυτά, η έρευνα δείχνει ξεκάθαρα ότι οι βλάβες στη γλώσσα και στην επικοινωνία είναι ένας σημαντικός παράγοντας συναισθηματικών και συμπεριφορικών διαταραχών.

Παρεμβάσεις (17 από 18)

- Παρομοίως, ένας λογοπαθολόγος, θα μπορούσε να βοηθήσει με το να σχεδιάσει ένα σενάριο ενδοτάξιας παρέμβασης με το παιδί. Δυστυχώς, η συνεργασία είναι, συχνά, ένας απατηλός στόχος. Πρακτικά, οι δάσκαλοι συχνά αισθάνονται ότι είναι πολύ απασχολημένοι για να μοιραστούν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους με άλλους. Οι ειδικοί, ίσως νιώθουν ότι μόνο αυτοί καταλαβαίνουν την πολυπλοκότητα του τομέα της πραγματογνωμοσύνης τους και ότι οι δάσκαλοι και οι γονείς έχουν λίγα να προσφέρουν.

Παρεμβάσεις (18 από 18)

- Οι Coleman και Vaughn (2000) πήραν συνέντευξη από 8 δασκάλους, οι οποίοι δουλεύουν με μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές, σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν στη διδασκαλία με τέτοιους μαθητές. Μερικά από τα θέματα, τα οποία αναδύθηκαν, συμπεριλάμβαναν τα εξής:

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Μελέτη Περίπτωσης

Μελέτη Περίπτωσης (1 από 4)

- Ο Λεωνίδας, 7 ετών και 10 μηνών, αναφέρεται διότι ασκούσε σωματική βία και είχε κακοποιήσει λεκτικά τους συμμαθητές του και είχε λίγους φίλους. Η μητέρα του Λεωνίδα τον περιέγραψε σαν ένα δύσκολο μωρό που έκλαιγε πολύ και ήταν ευερέθιστο και υπερδραστήριο. Η δασκάλα του ανέφερε ότι απέδιδε στο μέγιστο βαθμό, με εξαίρεση την ύπαρξη συλλαβισμού. Οι γονείς του Λεωνίδα έχουν χωρίσει εδώ και πέντε χρόνια. Ο Λεωνίδας βλέπει τον πατέρα του σπάνια.

Μελέτη Περίπτωσης (2 από 4)

- Διάφορα τεστ κατέδειξαν μέτρια νοημοσύνη. Στη γλωσσική αξιολόγηση, ο Λεωνίδας απέτυχε στο τεστ εκφραστικής γραμματικής και ακουστικής λεκτικής μνήμης. Προβλήματα στις πραγματολογικές ικανότητες και στον κοινωνικό διάλογο ήταν παρόντα. Η αφήγησή του στερούνταν συνοχής και οι απαντήσεις συχνά ήταν εκτός θέματος.

Μελέτη Περίπτωσης (3 από 4)

- Στα ακαδημαϊκά τεστ επίδοσης, ο Λεωνίδας είχε φτωχή επίδοση στην αναγνωστική αποκωδικοποίηση, στην επίθεση λέξεων, στην κατανόηση ανάγνωσης και στους μαθηματικούς υπολογισμούς. Συμπεραίνεται ότι τα προβλήματα στην επεξεργασία της γλώσσας, τόσο τα εκφραστικά όσο και τα δεκτικά, είχαν γίνει αντιληπτά από αυτόν και αποτελούσαν πηγή εκνευρισμού στον Λεωνίδα.

Μελέτη Περίπτωσης (4 από 4)

- Οι γλωσσικές διαταραχές και τα σχετικά κοινωνικο-γνωστικά ελλείμματα παρενέβησαν στα κατορθώματα και στην αναγκαία επεξεργασία κοινωνικών πληροφοριών για τις αποτελεσματικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Όταν δόθηκε αυτή η ανατροφοδότηση, η δασκάλα του Λουι αμφισβήτησε τα αποτελέσματα και συνέχισε να αποδίδει τα προβλήματα του Λεωνίδα στην οικογενειακή του δυσλειτουργία και στα συναισθηματικά προβλήματα. Ωστόσο, ο Λεωνίδας τοποθετήθηκε σε μια τάξη για παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.

Βιβλιογραφία (1 από 6)

- Baker, L., & Cantwell, D. P. (1987a) Comparison of well, emotionally disturbed, and behaviorally disordered children with-linguistic problems. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 26, 193-196.
- Baker, L., & Cantwell, D. P. (1987b). Factors associated with the development of psychiatric illness in children with early speech/language problems. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 17, 499-510.
- Baker, L., & Cantwell, D. P. (1987c). A prospective psychiatric follow-up of children with speech/language disorders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 26, 193-196.
- Baltaxe, C., & Simmons, J. Q. (1988). Pragmatic deficits in emotionally disturbed children and adolescents. In R. Schiefelbusch & L. Lloyd (Eds.), *Language perspectives: Acquisition, retardation, intervention (2nd ed.)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Beitchman, J. H., Nair, R., Clegg, M. A., Ferguson, B., & Patel, P. G. (1986). Prevalence of psychiatric disorders in children with speech and language disorders. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry*, 25, 528-536.
- Beitchman, J. H., Wilson, B., Jophnson, C., Atkinson, L., Young, A., Adalf, E., Escobar, M., & Douglas, L. (2001). Fourteen-year follow-up of speech/language impaired and control children. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry*, 40, 75-82.
- Benner, G. J., Nelson, J. R., & Epstein, M. H. (2002). The language skills of children with emotional and behavioral disorders: A review of the literature. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 10, 43-59.

Βιβλιογραφία (2 από 6)

- Brinton, B., & Fujiki, M. (1993). Language, social skills and socioemotional behavior. *Language, Speech and Hearing Services in Schools, 24*, 194-198.
- Camarata, S., Hughes, C., & Ruhl, K. (1988). Mild/moderate behaviorally disorders students: A population at risk for language disorders. *Language, Speech and Hearing Services in Schools, 19*, 191-200.
- Cantwell, D. P., & Baker, L. (1977). Psychiatric disorder in children with speech and language retardation: A critical review. *Archives of General Psychiatry, 34*, 583-591.
- Cantwell, D. P., & Baker, L. (1987). Prevalence and type of psychiatric disorders in three speech and language groups. *Journal of Communication Disorders, 20*, 151-160.
- Carroll, J. M., Maughan, B., Goodman, R., & Meltzer, H. (2005). Literacy difficulties and psychiatric disorders: Evidence for comorbidity. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 46*, 524—532.
- Cohen, N. J., Davine, M., & Meloche-Kelly, M. (1989). Prevalence of unsuspected language disorders in a child psychiatric population. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 28*, 107-111.
- Cohen, N. J., Menna, R., Vallance, D. D., Barwick, M. A., Im, N., & Horoclezky, N. B. (1998). Language, social cognitive processing, and behavioral characteristics of psychiatrically disturbed children with previously identified and unsuspected language impairments. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 39*, 853-864.
- Cohen, N. J., Vallance, D. D., Barwick, M., Im, N., Menna, R., Horodezky, N. B., & Isaacson, L. (2000). The interface between ADHD and language impairment: An examination of language, achievement, and cognitive processing. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 41*, 353-362.

Βιβλιογραφία (3 από 6)

- Coleman, M., & Vaughn, S. (2000). Reading interventions for students with emotional/behavioral disorders. *Behavioral Disorders, 25*, 93-104.
- Epstein, M. H., Kinder, D., & Bursuck, B. (1989). The academic status of adolescents with behavioral disorders. *Behavioral Disorders, 14*, 157-165.
- Fujiki, M., Brinton, B., Morgan, M., & Hart, C. H. (1999). Withdrawn and sociable behavior of children with language impairment. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools, 11*, 183-195.
- Gallagher, T. M. (1999). Interrelationships among children's language, behavior, and emotional problems. *Topics in Language Disorders, 19*, 1-15.
- Giddan, J. L. (1991). School children with emotional problems and communication deficits: Implications for speech-language pathologists. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools, 22*, 291-295.
- Greenbaum, P. E., Dedrick, R. F., Friedman, R. M., Kutash, K., Brown, E. C., Lardieri, S. P., & Pugh, A. M. (1999). National adolescent and child treatment study (NACTS): Outcomes for children with serious emotional behavioral disturbance. In M. H. Epstein, K. Kutash, & A. Duchnowski (Eds.), *Outcomes for children and youth with emotional and behavioral disorders and their families: Programs and evaluation best practices* (pp. 21-54). Austin, TX: Pro-Ed.
- Gresham, F. M. (2005). Response to intervention: An alternative means of identifying students as emotionally disturbed. *Education and Treatment of Children, 28*, 328-344.

Βιβλιογραφία (4 από 6)

- Gualtieri, C. T., Koriath, U., Bourgondien, M., & Salee- by, N. (1983). Language disorders in children referred for psychiatric services. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry*, 22, 165-171.
- Hartas, D. (1995). Verbal interactions of children with internalizing behavior disorders. B.C. *Journal of Special Education*, 19, 11-19.
- Hooper, S. R., Roberts, J. F., Zeisel, S. A., & Poe, M. (2003). Core language predictors of behavioral functioning in early elementary school children: Concurrent and longitudinal findings. *Behavioral Disorders*, 29, 10-24.
- Humphries, T., Koltun, H., Malone, M., & Roberts, W. (1994). Teacher-identified oral language difficulties among boys with attention problems. *Developmental and Behavioral Pediatrics*, 15, 92-98.
- Hyter, Y. D., Rogers-Adkinson, D. L., Self, T. L., Sim- mins, B. F., & Jantz, J. (2001). Pragmatic language intervention for children with language and emotional/behavioral disorders. *Communication Disorders Quarterly*, 23, 4-16.
- Lambros, K. M., Ward, S. L., Bocian, K. M., MacMillan, D. L., & Gresham, F. M. (1998). Behavioral profiles of children at-risk for emotional and behavioral disorders: Implications for assessment and classification. *Focus on Exceptional Children*, 30(5), 1-16.
- Love, A. J., & Thompson, M. G. G. (1988). Language disorders and attention deficit disorders in young children referred for psychiatric services. *American Journal of Orthopsychiatry*, 58, 52-63.
- Mack, A., & Warr-Leeper, G. (1992). Language abilities in boys with chronic behavior disorders. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 23, 214-223.

Βιβλιογραφία (5 από 6)

- McDonough, J. M. (1989). Analysis of the expressive language characteristics of emotionally handicapped students in social interactions. *Behavioral Disorders, 14*, 127-149.
- Nelson, J. R., Benner, J. R., & Cheney, D. (2005). An investigation of the language skills of students with emotional disturbance served in public school settings. *The Journal of Special Education, 39*, 97-105.
- Nelson, J. R., Benner, J. R., & Rogers-Adkinson, D. (2003). An investigation of the characteristics of K-12 students with comorbid emotional disturbance and significant language deficits served in public school settings. *Behavioral Disorders, 29*, 25-33.
- Rinaldi, C. (2003). Language competence and social behavior of students with emotional or behavioral disorders. *Behavioral Disorders, 29*, 34-42.
- Rosenthal, S., & Simeonsson, R. (1991). Communication skills in emotionally disturbed and nondisturbed adolescents. *Behavioral Disorders, 16*, 192-199.
- Ruhl, K. L., Hughes, C. A., & Camarata, S. T. (1992). Analysis of the expressive and receptive language characteristics of emotionally handicapped students served in public school settings. *Journal of Childhood Communication Disorders, 14*, 165-176.
- Tomblin, J. B., Zhang, X., Buckwalter, P., & Catts, H. (2000). The association of reading disability, behavioral disorders, and language impairment among second-grade children. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 41*, 473-482.

Βιβλιογραφία (6 από 6)

- Trautman, R., Giddan, J., & Jurs, S. (1990). Language risk factors in emotionally disturbed children within a school and day treatment program. *Journal of Childhood Communication Disorders*, *13*, 123-133.
- Warr-Leeper, G., Wright, N. A., & Mack, A. (1994). Language disabilities of antisocial boys in residential treatment. *Behavioral Disorders*, *19*, 159-169.
- Westby, C. E., & Cutler, S. K. (1994). Language and ADHD: Understanding the bases and treatment of self-regulatory deficits. *Topics in Language Disorders*, *14*, 58-76.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Ευγενία Τόκη.
Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές.

Έκδοση: 1.0 Ιωάννινα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO132/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κλπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ταφιάδης Διονύσιος
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης